

Юридичні науки

УДК 341.645

Антонов Микита Валерійович

студент спеціальності «Міжнародне право»

Інституту міжнародних відносин

Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Антонов Никита Валерьевич

студент специальности «Международное право»

Института международных отношений

Киевского национального университета имени Тараса Шевченко

Antonov Mykyta

Student of the specialty «International law»

Institute of International Relations of

Taras Shevchenko National University of Kyiv

Науковий керівник:

Поєдинок Ольга Романівна

кандидат юридичних наук, доцент кафедри міжнародного права

Інститут міжнародних відносин

Київського національного університету імені Тараса Шевченка

**ДОПОМІЖНІ ЗАСОБИ ДЛЯ ВИЗНАЧЕННЯ ЗМІСТУ ПРАВОВИХ
НОРМ У ПРАКТИЦІ МІЖНАРОДНОГО СУДУ ООН
ВСПОМОГАТЕЛЬНЫЕ СРЕДСТВА ДЛЯ ОПРЕДЕЛЕНИЯ
СОДЕРЖАНИЯ ПРАВОВЫХ НОРМ В ПРАКТИКЕ
МЕЖДУНАРОДНОГО СУДА ООН
SUBSIDIARY MEANS FOR THE DETERMINATION OF THE RULES
OF LAW IN THE PRACTICE OF THE INTERNATIONAL COURT OF
JUSTICE**

Анотація. У статті автор розглядає допоміжні засоби для визначення змісту правових норм у практиці Міжнародного суду ООН. Аналізується стаття 38(1)(d) Статуту Міжнародного суду ООН, практика її застосування та її значення для вирішення міжнародних спорів між державами.

Ключові слова: допоміжні засоби для визначення змісту правових норм, судові рішення, доктрини найбільш кваліфікованих спеціалістів з публічного права різних націй, моральні норми.

Аннотация. В статье автор рассматривает вспомогательные средства для определения содержания правовых норм в практике Международного суда ООН. Анализируется статья 38(1)(d) Статута Международного суда ООН, практика ее применения и ее значение для решения международных споров между государствами.

Ключевые слова: вспомогательные средства для определения содержания правовых норм, судебные решения, доктрины наиболее квалифицированных специалистов по публичному праву различных наций, моральные нормы.

Summary. In this article the author examines subsidiary means for the determination of the rules of law in the practice of the International Court of Justice. Article 38(1)(d) of the Statute of the International Court of Justice, the practice of its application and its significance for the settlement of international disputes between states are analyzed.

Key words: subsidiary means for the determination of the rules of law, judicial decisions, teachings of the most highly qualified publicists of the various nations, moral norms.

Постановка проблеми. На даний момент Україна кожного дня становиться дедалі активнішим учасником міжнародних відносин,

рішучими кроками прямує до *Європейського Союзу* і гордо захищає свої права та інтереси на міжнародній арені. *Україна* прагне вирішити спір з *Російською Федерацією* щодо фінансування тероризму на окупованих територіях та захисту кримських татар і українців на території *Криму* в рамках *Міжнародного суду ООН*. У зв'язку з цим, виникає важливе питання – яким чином *Україна* може доводити свою позицію перед *Міжнародним судом ООН*? Одним із способів доведення є використання допоміжних засобів для визначення змісту правових норм.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У роботах українських вчених аналіз використання *Міжнародним судом ООН* допоміжних засобів для визначення змісту правових норм отримав недостатньо уваги. Проте, окремі аспекти цього питання були висвітлені у працях таких правознавців, як *І. В. Братко, О. В. Київець, О. М. Пташенчук* тощо.

Формування цілей статті. Ціллю даної статті є аналіз допоміжних засобів для визначення змісту правових норм відповідно до *статті 38(1)(d) Статуту Міжнародного суду ООН* у практиці *Міжнародного суду ООН*.

Викладення основного матеріалу. *Стаття 38(1)(d) Статуту Міжнародного суду ООН* передбачає, що *Міжнародний суд ООН (International Court of Justice)* (далі – Суд), який повинен на підставі міжнародного права вирішувати спори, що передаються йому державами, застосовує у якості «допоміжних засобів» («*subsidiary means*») для визначення змісту правових норм – «судові рішення» («*judicial decisions*») та «доктрини найбільш кваліфікованих спеціалістів з публічного права» («*teachings of the most highly qualified publicists*») різних націй [1]. Це положення необхідно застосовувати у контексті *статті 59 Статуту Міжнародного суду ООН*, відповідно до якої рішення Суду в певній справі є обов'язковим лише для сторін, які брали участь у даній справі. Таким чином, Суд використовує два види допоміжних засобів – судові рішення

(за винятком тих рішень, які є обов'язковими для сторін спору) та доктрини найбільш кваліфікованих спеціалістів з публічного права.

На практиці, поняття «судові рішення» включає в себе звернення Суду до рішень міжнародних судів (у тому числі попередніх рішень самого Суду), рішень міжнародних квазісудових органів та рішень національних судів. Саме поняття «рішення» тлумачиться дуже широко та уособлює у собі рішення по суті, рішення з проміжних питань, рішення з процедурних питань, консультативні висновки тощо [2, пар. 307-308].

Суд у рішенні від 18 листопада 2008 року по справі *Application of the Convention on the Prevention and Punishment of the Crime of Genocide (Хорватія проти Сербії)* зазначив, що не дивлячись на положення статті 59 Статуту Міжнародного суду ООН, відповідно до якої рішення Суду у певній справі є обов'язковим лише для сторін, які брали участь у даній справі, він враховує свої попередні рішення. Якщо попередні рішення містять висновки Суду щодо тлумачення та застосування права, він не буде відходити від своєї усталеної юриспруденції, якщо не знайде для цього дуже важливих та конкретних причин [3, пар. 53]. Крім цього, Суд фактично вважає рішення Постійної палати міжнародного правосуддя (*Permanent Court of International Justice*), яка є його попередницею, своїми рішеннями [2, пар. 308].

Не рідко Суд посилається на рішення міжнародних кримінальних судів. Так, у рішенні від 26 лютого 2007 року по справі *Application of the Convention on the Prevention and Punishment of the Crime of Genocide (Боснія і Герцеговина проти Сербії та Чорногорії)*, Суд активно аналізував практику Міжнародного трибуналу щодо колишньої Югославії (*International Criminal Tribunal for the former Yugoslavia*) (далі – МТКЮ) та Міжнародного трибуналу щодо Руанди (*International Criminal Tribunal for Rwanda*) (далі – МТР). Наприклад, було проаналізовано рішення МТКЮ у справі *Kupreškić et al. (IT-95-16-T)* від 14 січня 2000 року щодо визначення

вимог, які необхідні для доведення існування геноциду [4, пар. 188]. Рішення МТР від 2 вересня 1998 року у справі *Akayesu (ICTR-96-4-T)* було використане для доведення того, що зґвалтування та сексуальне насильство можуть бути актами геноциду [4, пар. 300].

У справах, які стосуються захисту прав людини, Суд посилається на рішення міжнародних судових установ, які створені для захисту прав людини. Так, у рішеннях від 30 листопада 2010 року та 19 червня 2012 року по справі *Ahmadou Sadio Diallo (Гвінея проти Демократичної Республіки Конго)*, при аналізі *Європейської конвенції про захист прав людини і основоположних свобод*, *Американської конвенції про права людини* та *Африканської хартії прав людини і народів*, були зроблені посилання на: рішення *Європейського суду з прав людини (European Court of Human Rights)* у справі *Al-Jedda v. United Kingdom (No. 27021/08)* від 7 червня 2011 року [5, пар. 24]; рішення *Африканської комісії з прав людини і народів (African Commission on Human and Peoples' Rights)* у справі *World Organization against Torture et al. v. Rwanda (Nos. 27/89, 46/91, 49/91, 99/93)* від 31 жовтня 1996 року [6, пар. 67]; та рішення *Міжамериканського суду з прав людини (Inter-American Court of Human Rights)* у справі *Cantoral Benavides v. Peru (No. 88)* від 3 грудня 2001 року [5, пар. 24]. Суд вважає, що коли від нього вимагається застосувати певний регіональний міжнародний договір, наприклад з прав людини, він повинен належним чином враховувати тлумачення, яке надається незалежними органами, що були спеціально створені для моніторингу застосування відповідного міжнародного договору [6, пар. 66].

Суд у своїх справах робить також посилання на рішення арбітражних судів. Наприклад, у рішенні від 11 вересня 1992 року по справі *Land, Island and Maritime Frontier Dispute (Сальвадор/Гондурас: за втручанням Нікарагуа)*, для з'ясування змісту принципу *uti possidetis juris* у міжнародному праві Суд звернувся до відомої арбітражної справи *Island of*

Palmas (Нідерланди/США), яка була вирішена 4 квітня 1928 року відомим юристом-міжнародником *Максом Хубером* (*Max Huber*) [7, пар. 342].

У рішенні від 24 травня 2007 року по справі *Ahmadou Sadio Diallo* (Гвінея проти Демократичної Республіки Конго), Суд зазначив, що він враховує той факт, що у сучасному міжнародному праві для вирішення спорів щодо іноземних інвестицій, захисту прав компаній та інвесторів і суміжних питань створено *Міжнародний центр з урегулювання інвестиційних спорів* (*International Centre for Settlement of Investment Disputes*) (далі – *ICSID*). Таким чином, Суд, ймовірно, може звертатися до практики *ICSID* для вирішення відповідних питань [8, пар. 88].

Суд у рішенні від 27 червня 1986 року по справі *Military and Paramilitary Activities in and against Nicaragua* (Нікарагуа проти США) аналізував положення *Генеральної угоди з тарифів і торгівлі* (*General Agreement on Tariffs and Trade/GATT*), тому, ймовірно, Суд може посилатися на практику рішень *груп експертів* (*panels of experts*) та *Апеляційного органу* (*Appellate Body*), які створюються та діють в рамках *Світової організації торгівлі* (*World Trade Organization*) [9, пар. 222].

Якщо казати про міжнародні квазісудові органи, яскравим прикладом є *Комітет ООН з прав людини* (*Human Rights Committee*), який було створено для нагляду за виконанням державами положень *Міжнародного пакту про громадянські і політичні права*. Так, у рішенні від 30 листопада 2010 року по справі *Ahmadou Sadio Diallo* (Гвінея проти Демократичної Республіки Конго), Суд зробив посилання на рішення *Комітету ООН з прав людини* у справі *Maroufidou v. Sweden* (No. 58/1979) від 9 квітня 1981 року та *Зауваження загального порядку* (*General Comment*) No. 15 від 1986 року щодо вислання іноземців. Суд зазначив, що він повинен надавати велике значення тлумаченню положень *Міжнародного пакту про громадянські і політичні права*, яке зроблене *Комітетом ООН з прав людини*, оскільки це незалежний орган, що був

утворений саме з метою стежити за виконанням державами цього міжнародного договору. Це необхідно для забезпечення необхідної ясності, принципової несуперечності та правової захищеності, яких повинне надавати міжнародне право [6, пар. 66].

Іншим прикладом міжнародних квазісудових органів, є звернення Суду до рішень *спеціальних/змішаних комісій (mixed commissions)*, які створюються державами для вирішення певної категорії спорів або питань. Прикладом таких органів є змішані комісії щодо розмежування кордонів, до рішень яких Суд звертався, наприклад, у рішенні від 8 жовтня 2007 року у справі *Territorial and Maritime Dispute between Nicaragua and Honduras in the Caribbean Sea (Нікарагуа проти Гондурасу)* [10, пар. 294, 311].

Прикладом аналізу Судом рішення національного суду є рішення від 19 січня 2009 року у справі *Request for Interpretation of the Judgment of 31 March 2004 in the Case concerning Avena and Other Mexican Nationals (Мексика проти США)* [11]. У цій справі аналізувалося питання того, чи повинні США виконувати рішення Суду, яке було винесено 31 березня 2004 року у справі *Avena and Other Mexican Nationals*. США посилалися на рішення *Верховного суду США (Supreme Court of the United States)* у справі *Medellín v. Texas* від 25 березня 2008 року. Відповідно до цього національного рішення, рішення Суду не підлягають прямому застосуванню згідно з внутрішнім правопорядком США, тому, фактично, ці рішення можна не виконувати [12, с. 1346]. Суд прийняв позицію *Верховного суду США* до відома, але зазначив, що він має право не погодитися з аргументами *Верховного суду США* щодо міжнародного права [11, пар. 31, 36]. Врешті-решт, Суд прийняв рішення, що США повинні виконати зобов'язання, які були накладені рішенням Суду у справі *Avena and Other Mexican Nationals*.

Отже, для визначення змісту норм права Суд часто звертається до рішень міжнародних судів (у тому числі попередніх рішень самого Суду), рішень міжнародних квазісудових органів та рішень національних судів.

Поняття «доктрини найбільш кваліфікованих спеціалістів з публічного права» тлумачиться Судом дуже широко та включає в себе праці відомих вчених у сфері міжнародного права, окремі думки суддів Суду, резолюції Генеральної Асамблеї ООН (*General Assembly of the United Nations*), документи Комісії ООН з міжнародного права (*International Law Commission*), документи будь-яких авторитетних органів в рамках ООН або інших міжнародних міжурядових організацій, документи міжнародних неурядових організацій, статті в газетах тощо [13, с. 59-60].

Суд дуже рідко робить пряме посилання на конкретних вчених у сфері міжнародного права. Зазвичай, для такого посилання необхідно, щоб особа була відомою в усьому світі, мала міжнародну репутацію та зробила важливий внесок в розвиток міжнародного права [13, с. 59]. Так, у рішенні від 11 вересня 1992 року по справі *Land, Island and Maritime Frontier Dispute (Сальвадор/Гондурас: за втручанням Нікарагуа)* при з'ясуванні окремих питань з міжнародного морського права було зроблено посилання на позиції вчених, які вважаються батьками сучасного міжнародного права – Ласа Оппенгайма (*Lassa Oppenheim*) та Сера Герша Лаутерпахта (*Sir Hersch Lauterpacht*) у книзі «*Oppenheim's International Law*», а також на позиції Гілберта Гіделя (*Gilbert Gidel*) у книзі «*Public International Law of the Sea*» [7, пар. 394]. Ще одним прикладом такого посилання є рішення від 26 лютого 2007 року по справі *Application of the Convention on the Prevention and Punishment of the Crime of Genocide (Боснія і Герцеговина проти Сербії та Чорногорії)*, у якому при аналізі поняття «геноцид» було зроблено посилання на книгу «*Axis Rule in Occupied Europe*» Рафаеля Лемкіна (*Raphael Lemkin*), який є автором цього поняття [4, пар. 193].

Питання належності окремих думок суддів Суду до доктрин найбільш кваліфікованих спеціалістів з публічного права є спірним, оскільки існує позиція, що відповідно до *статті 57 Статуту Міжнародного суду ООН, окремі та неспівпадаючі думки (separate and dissenting opinions)* суддів є частиною судового рішення, яке виноситься Судом [14, пар. 55]. При цьому, наприклад, *суддя Амун (Judge Amtoou)* в окремій думці щодо рішення від 5 лютого 1970 року у справі *Barcelona Traction, Light and Power Company, Limited (Бельгія проти Іспанії)* заявив, що вважає, що окремі думки суддів Суду належать саме до доктрин найбільш кваліфікованих спеціалістів з публічного права [15, пар. 23]. Хоча з цього питання йдуть дебати, на практиці таке розмежування не має великого значення.

Суд звертається у своїх рішеннях до резолюцій *Генеральної Асамблеї ООН*. У консультативному висновку від 8 липня 1996 року по справі *Legality of the Threat or Use of Nuclear Weapons*, Суд зазначив, що, хоча ці документи не є обов'язковими за своїм змістом, вони можуть надавати докази існування практики держав або *opinio juris* для встановлення існування міжнародного звичаю [16, пар. 70].

У своїх рішеннях Суд також звертається до позицій *Комісії ООН з міжнародного права*, яка в рамках ООН займається прогресивним розвитком та кодифікацією міжнародного права. Прикладом такого посилання є аналіз стану необхідності як підстави для звільнення держави від міжнародно правової відповідальності у рішенні від 25 вересня 1997 року по справі *Gabčíkovo-Nagymaros Project (Угорщина/Словаччина)*. Так, було звернуто увагу на позицію *Комісії ООН міжнародного права* щодо тлумачення змісту елементів, які необхідні для доведення існування стану необхідності [17, пар. 51].

У рішенні від 26 лютого 2007 року по справі *Application of the Convention on the Prevention and Punishment of the Crime of Genocide*

(*Боснія і Герцеговина проти Сербії та Чорногорії*), Суд зазначив, що документи будь-яких авторитетних органів в рамках ООН, інших міжнародних міжурядових організацій та міжнародних неурядових організацій, статті в газетах та інші джерела інформації можуть враховуватися ним при прийнятті рішення, але при визначенні цінності цих документів він дивиться на такі фактори, як: джерело інформації; процес, за допомогою якого документ було створено (наприклад, шляхом отримання анонімного повідомлення у пресі, комплексного дослідження тощо); та якість і характер документа (наприклад, чи встановлюються в ньому незаперечні факти, чи є процес аналізу інформації неупередженим тощо) [4, пар. 227]. Так, Суд враховував при прийнятті рішення комплексну доповідь «*The Fall of Srebrenica*» Генерального секретаря ООН (*Secretary-General of the United Nations*), яка базувалася на доповідях Спеціального доповідача Комісії ООН з прав людини (*Special Rapporteur of the Commission on Human Rights*) [4, пар. 229-230]; доповідь *Amnesty International* на тему «*Bosnia and Herzegovina: Living for the Day – Forced expulsions from Bijeljina and Janja*» [4, пар. 330]; доповідь *Human Rights Watch* на тему «*War Crimes in Bosnia-Herzegovina: UN Cease-Fire Won't Help Banja Luka*» [4, пар. 341]; статтю в газеті «*Le Monde*» [4, пар. 357] про дослідження Всесвітньою організацією охорони здоров'я (*World Health Organization*) та Європейським Союзом (*European Union*) ситуації щодо сексуальних нападів на чоловіків під час конфлікту в *Боснії та Герцеговині* тощо.

Отже, при прийнятті рішень Суд часто звертається до доктрин найбільш кваліфікованих спеціалістів з публічного права, оскільки дана категорія тлумачиться Судом дуже широко.

Цікавим є питання щодо можливості використання Судом моральних норм у своїх рішеннях. Це питання зазвичай підіймається в контексті застосування статті 38(1)(d) Статуту Міжнародного суду ООН або

навіть *статті 38 Статуту Міжнародного суду ООН* в цілому [2, пар. 113]. Суд висловив свою позицію з цього питання у рішенні від 18 липня 1966 року по справі *South West Africa (Ефіопія/Ліберія проти Південної Африки)*. Було зазначено, що Суд може враховувати моральні принципи лише настільки, наскільки вони мають вираження в правовій формі. Якщо враховувати будь-які моральні норми, право перестане слугувати задоволенню соціальних потреб, оскільки буде неможливо здійснювати правосуддя [18, пар. 49]. Таким чином, моральні норми можуть використовуватися Судом при застосуванні *статті 38 Статуту Міжнародного суду ООН* лише в тому випадку, якщо вони мають правове закріплення.

Висновки. Відповідно до *статті 38(1)(d) Статуту Міжнародного суду ООН*, Суд при вирішенні міжнародно-правових спорів у якості допоміжних засобів може використовувати судові рішення та доктрини найбільш кваліфікованих спеціалістів з публічного права різних націй. Обидва поняття тлумачаться дуже широко. Так, термін «судові рішення» включає в себе посилання до рішень міжнародних судів, міжнародних квазісудових органів та національних судів. Термін «доктрини найбільш кваліфікованих спеціалістів з публічного права» включає в себе праці відомих вчених у сфері міжнародного права, окремі думки суддів Суду, резолюції Генеральної Асамблеї ООН, документи Комісії ООН з міжнародного права, документи будь-яких авторитетних органів в рамках ООН або інших міжнародних міжурядових організацій, документи міжнародних неурядових організацій, статті в газетах тощо. Тобто, перелік не є вичерпним і фактично Суд може посилатися на будь-який документ, якщо вважає це за необхідне. Крім цього, можливість Судом посилатися у своїх рішеннях на моральні норми не регулюється *статтею 38(1)(d) Статуту Міжнародного суду ООН* або *статтею 38 Статуту Міжнародного суду ООН* в цілому. Вони можуть бути враховані лише в

тому випадку, якщо знайшли своє закріплення у правовій формі. На практиці, Суд майже у кожному рішенні посилається на судові рішення або доктрини найбільш кваліфікованих спеціалістів з публічного права, але прямо не зазначає, що при цьому використовується *стаття 38(1)(d) Статуту Міжнародного суду ООН*. Таким чином, Суд активно використовує у своїй практиці допоміжні засоби для визначення змісту правових норм.

Література

1. Статут Організації Об'єднаних Націй і Статут Міжнародного Суду: міжнародний договір від 26.06.1945. URL: <https://treaties.un.org/doc/publication/ctc/uncharter.pdf> (дата звернення: 22.10.2020). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_010#Text (дата звернення: 22.10.2020).
2. Пеллет Ален Стаття 38. У: Андреас Циммерманн та Крістіан Дж. Тамс (ред.), Статут Міжнародного суду ООН: Коментар (Оксфордські коментарі до міжнародного права), 2-е видання, 2012.
3. Застосування Конвенції про запобігання та покарання за злочин геноциду (Хорватія проти Сербії), Рішення щодо попередніх заперечень, I.C.J. Reports 2008. С. 412.
4. Застосування Конвенції про запобігання та покарання за злочин геноциду (Боснія і Герцеговина проти Сербії та Чорногорії), Рішення, I.C.J. Reports 2007. С. 43.
5. Ахмаду Садіо Діалло (Республіка Гвінея проти Демократичної Республіки Конго), Рішення щодо компенсації, I.C.J. Reports 2012. С. 324.
6. Ахмаду Садіо Діалло (Республіка Гвінея проти Демократичної Республіки Конго), Рішення по суті справи, I.C.J. Reports 2010. С. 639.

7. Суперечка щодо сухопутних, острівних та морських кордонів (Сальвадор/Гондурас: за втручанням Нікарагуа), Рішення, I.C.J. Reports 1992. С. 558.
8. Ахмаду Садіо Діалло (Республіка Гвінея проти Демократичної Республіки Конго), Рішення щодо попередніх заперечень, I.C.J. Reports 2007. С. 582.
9. Справа щодо військових дій та дій військового характеру в Нікарагуа і проти Нікарагуа (Нікарагуа проти США), Рішення по суті справи, I.C.J. Reports 1986. С. 14.
10. Територіальний та морський спір між Нікарагуа та Гондурасом у Карибському морі (Нікарагуа проти Гандурасу), Рішення, I.C.J. Reports 2007. С. 659.
11. Прохання про тлумачення рішення від 31 березня 2004 року у Справі, що стосується Авени та інших громадян Мексики (Мексика проти Сполучених Штатів Америки), Рішення, I.C.J. Reports 2009. С. 3.
12. Медельїн проти Техасу, Верховний суд США // Вісник Верховного суду США, 2008. Том 128.
13. Качоровська Аліна Ірландія, Міжнародне публічне право (Routledge), 5-е видання, 2015.
14. Хофманн Райнер та Лаубнер Тільманн Стаття 57. У: Андреас Циммерманн і Крістіан Дж. Тамс (ред.), Статут Міжнародного суду ООН: Коментар (Оксфордські коментарі до міжнародного права), 2-е видання, 2012.
15. Окрема думка судді Амуна, Барселона Тракшн (Бельгія проти Іспанії), Рішення, I.C.J. Reports 1970. С. 3.
16. Законність погрози або використання ядерної зброї, Консультативний висновок, I.C.J. Reports 1996. С. 226.
17. Справа щодо Проекту Габчіково-Надьмарош (Угорщина/Словаччина), Рішення, I.C.J. Reports 1997. С. 7.

18. Південно-Західна Африка (Ефіопія/Ліберія проти Південної Африки), Рішення щодо другої фази справи, I.C.J. Reports 1966. С. 6.

References

1. Charter of the United Nations and Statute of the International Court of Justice: international treaty from 26.06.1945. URL: <https://treaties.un.org/doc/publication/ctc/uncharter.pdf> (appeal date: 22.10.2020). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_010#Text (appeal date: 22.10.2020).
2. Pellet Alain Article 38. In: Andreas Zimmermann and Christian J. Tams (eds.), *The Statute of the International Court of Justice: A Commentary (Oxford Commentaries on International Law)*, 2nd Edition, 2012.
3. Application of the Convention on the Prevention and Punishment of the Crime of Genocide (Croatia v. Serbia), Preliminary Objections, Judgment, I.C.J. Reports 2008. P. 412.
4. Application of the Convention on the Prevention and Punishment of the Crime of Genocide (Bosnia and Herzegovina v. Serbia and Montenegro), Judgment, I.C.J. Reports 2007. P. 43.
5. Ahmadou Sadio Diallo (Republic of Guinea v. Democratic Republic of the Congo), Compensation, Judgment, I.C.J. Reports 2012. P. 324.
6. Ahmadou Sadio Diallo (Republic of Guinea v. Democratic Republic of the Congo), Merits, Judgment, I.C.J. Reports 2010. P. 639.
7. Land, Island and Maritime Frontier Dispute (El Salvador/Honduras: Nicaragua intervening), Judgment, I.C.J. Reports 1992. P. 558.
8. Ahmadou Sadio Diallo (Republic of Guinea v. Democratic Republic of the Congo), Preliminary Objections, Judgment, I.C.J. Reports 2007. P. 582.
9. Military and Paramilitary Activities in and against Nicaragua (Nicaragua v. United States of America), Merits, Judgment, I.C.J. Reports 1986. P. 14.

10. Territorial and Maritime Dispute between Nicaragua and Honduras in the Caribbean Sea (Nicaragua v. Honduras), Judgment, I.C.J. Reports 2007. P. 659.
11. Request for Interpretation of the Judgment of 31 March 2004 in the Case concerning Avena and Other Mexican Nationals (Mexico v. United States of America), Judgment, I.C.J. Reports 2009. P. 3.
12. *Medellín v. Texas*, Supreme Court of the United States, Supreme Court Reporter, 2008. Volume 128.
13. Kaczorowska Alina Ireland, Public International Law (Routledge), 5th Edition, 2015.
14. Rainer Hofmann and Tilmann Laubner, Article 57. In: Andreas Zimmermann and Christian J. Tams (*eds.*), *The Statute of the International Court of Justice: A Commentary* (Oxford Commentaries on International Law), 2nd Edition, 2012.
15. Separate Opinion of Judge Ammoun, *Barcelona Traction* (Belgium v. Spain), Judgment, I.C.J. Reports 1970. P. 3.
16. *Legality of the Threat or Use of Nuclear Weapons*, Advisory Opinion, I.C.J. Reports 1996. P. 226, at PP. 254-255, para. 70.
17. *Gabčíkovo-Nagymaros Project* (Hungary/Slovakia), Judgment, I.C.J. Reports 1997. P. 7.
18. *South West Africa* (Ethiopia/Liberia v. South Africa), Second Phase, Judgment, I.C.J. Reports 1966. P. 6.